

się rozlatuje.

który obiecywał pokój boży na ziemi, wykawał, popełnionych między innymi przez to, że zielonego stołu bez należytego, gruntownego

lobitniej, że stereotypowe „wszystko jedno” te jako wskaźnik w decydowaniu choćby w mści się dziś dotkliwie.

przykładów traktowania kwestii tworzenia państwowych ze źle dobranych i nieumiejętnych monarchii naddunajskiej, jest Jugosławia.

Wszczyzna, zaskoczona wypadkami listopadową, przygotowaną na moment, w jakim się nagle głębszych polityków serbskich, chorwackich powstała myśl jednoczenia się w państwo

owość, religia, a wreszcie historia przeszłości, że nie tylko mogło być mowy o łączących te narody, wskazywały natio-

interesów i separatystyczne dążenia do wy-

ki nigdy nie zgodzi się z zachodnią kulturą, z dziedzic ich prawosławna cerkiew i katolicki

za się zanadto mowy obu narodów o zmianach cyrylicy, w Chorwacji łaciński, a zawsze i duma narodowa.

W końcu, to nawskroś ludzkie zachodu, o zupełnie ryczałach i obyczajach.

wpakowanie diametralnie różnych pierwiastków stopienia na aliazs o jednolitej cesze, okazało

te, którzy w najśmielszych swych marzeniach z Bośni, dostępem do morza i obszarami po-

li, wrócić dziś muszą, choć z żalem, do tejże je podobno i premier; chorwaci, pomni na swą austro-węgierskich i na odrębny sejm za-

zele, nie chcą się wyrzec samodzielności; równo zdobycia autonomii dla terytoriów, przez sie-

da się oddziaływanie pewnej części prasy łazaniami prasy francuskiej, w tych sprawach

glacel, na opinie publiczną, w celu wzmocnienia wacko - słoweńskie, to owoc intrygi habsbur-

a dziwne tembardz, że polacy, zwłaszcza ganość wielką przypatrzyć się i przekonać, że chorwatów i ich walki z serbami mają począ-

ści.

nich czasów doniosły o szalonych trudno-żądań chorwatów, słoweńców i muzułmanów

worzyli blok, t. zw. rewizjonistów. Na czele z rzydłem opozycji antirządowej, t. j. z chorwacką

chłopską i jej przedstawicielem Radicem następujących żądań:

podzielone być mają na cztery jednostki państwa, Slawonia, Dalmacja i wyspy morskie z

3) Słowacja i sejmem w Lublanie; 3) jako sporne terytorium między Serbią a Chor-

obną prowincję z namiestnikiem, ale bez osobnego; i 4) Banat z identycznymi prawami jak

nie przyniosą napewno wleści o rozwikłaniu ynikałającego z genocy powstania Jugosłowiań-

po wojnie uzyskali daleko więcej, niż pragneli, ze stanowiska przodowniczego zrezygnować

musi być nienawist do wszystkiego, co nieserb-kt, że w sztabie generalnym serbskim powsta-

oczyszczenia armii z żywiołów chorwacko- i te kraje Włochom (!!), i tym sposobem uwol-

kuracyjnego dla Serbii.

o niezależność i prawa narodowe wre na ca-owa Jugosłowiańskiego ślinie zagrożona, wul-

mić zaczyna.

Wielkiego traktatu, podpisanego różnemi zło-ewiew błogosławionego pokoju, zakłętę, nie-

owa.

W. W.

Wielkiego traktatu, podpisanego różnemi zło-ewiew błogosławionego pokoju, zakłętę, nie-

owa.

W. W.

Nuncjusz papieski nad Ruhrą.

BERLIN, 2. marca. (AW). Jak donosi „Berliner Tageblatt”, nuncjusz papieski Testa, który w piątek był przyjęty przez prezydenta Eberta, dziś ma udać się do Monachium, w celu złożenia wizyty rządowi bawarskiemu. Z Monachium nuncjusz Testa wróci do zagłębia Ruhry.

Monsignore Testa, który z pole-

cenia papieża, przez dłuższy czas bawił w zagłębiu Ruhry, odwiedził między innymi dom dla dzieci gruźlicznych, gdzie została mu zaprezentowana dziewczyna, na której wyraźnie znać ślady niedożywienia. Monsignore Testa odwiedził również prezydenta Rzeszy, poczem do dalszych studiów powrócił nad Ruhrę.

Spustoszenie gospodarcze w Rosji.

Pouczająca wymowa cyfr.

Urząd statystyczny komisariatu spraw wewnętrznych rozestął komisarzom ludowym, członkom Centr. Kom. Wyk., członkom rady pracy i obrony i członkom rady gospodarstwa ludowego poufny raport, omawiający wyniki wszechrosyjskiego spisu, przedsięwziętego przez rzeczony komisariat w celu ustalenia obecnej sytuacji ekonomicznej Rosji sow. Ogłoszenie tego sprawozdania zostało przyjęte nader wrogo przez komisariat rolnictwa, aprowizacji i inne komisariaty pracujące w dziedzinie życia gospodarczego. Komisariaty te założyły protest, zapytując: z jakiej racji komisariat spraw wewnętrznych zajmuje się sprawami, wchodzącymi poza jego kompetencję? Komisariat spraw wewnętrznych nie pozostał dłużnym i oświadczył, iż należało wreszcie powiedzieć prawdę o rzeczywistym stanie ekonomicznym Rosji sow. Dane zawarte w omawianym sprawozdaniu wywołały w rządowych sferach sow. olbrzymie wrażenie.

Znajdujemy się w posiadaniu jednego z egzemplarzy wymienionego sprawozdania i rozpoczynamy dziś druk niektórych najbardziej interesujących jego wyjątków. Wymieniony dokument omawia sytuację gospodarczą państwa sow. według gubernji i według okręgów. Na pierwszym miejscu po stawiono gub. Moskiewską. Przed wojną przestrzeń zasiewów ozimych w gub. moskiewskiej wynosiła 228 tys. dziesięcin. Średnia ilość zbiorów wzrastała z każdym rokiem i w latach 1908—1913 na ludność tej gub. przypadło, po odliczeniu ilości zboża, niezbędnej dla zasiewów, po 2,8 puda na głowę. Średnie zbiory w latach 1908—1913 przedstawione są w następującej tabeli:

żyto ozime	10.345.000 pud.
pszenica ozima	1.250.000 „
żyto jare	16.340.000 „
pszenica jara	18.200.000 „
jęczmień	500.000 „
kartofle	21.475.000 „
proso	210.000 „
konopie	1.935.000 „
len	18.235.000 „
owies	7.650.000 „

W gubernji było w tym czasie 192.215 koni roboczych, 19.250 koni wyjazdowych, 272.000 sztuk by-

dia rogatego, 292.000 owiec i 92.000 sztuk świń. W pierwszych miesiącach 1923 roku sytuacja przedstawia się jak następuje: w rekach włóscian, prócz 1.584.000 dziesięcin ich własnej ziemi, znalazło się jeszcze 1.041.000 dzies. ziemi obszarnej i 142.000 dzies. gruntów państwowych i apawazowych. Bez względu na to, nie tylko nie udało się utrzymać zbiorów na poziomie przedwojennym, lecz przestrzeń zasiewów ozimych spadła do 35 tys. dzies. W roku 1922 zbiory dały następujące cyfry:

żyto ozime	2.000.000 pud.
pszenica ozima	235.000 „
żyto jare	7.430.000 „
pszenica jara	9.000.000 „
jęczmień	75.000 „
owies	1.500.000 „
kartofle	12.000.000 „
proso	15.000 „
konopie	340.000 „
len	4.780.000 „

Ilość koni wszystkich kategorii spadła na 38 tys., bydła rogatego do 56 tys., owiec — 13 tys., świń — 8.900. Sprawozdanie mówi: „Jeśli z jednej strony włóścianie posiadają ziemię w takiej ilości, że nie wiedzą co z nią robić i że nawet najlepsze grunta pozostają nieobrobione, to z drugiej strony tereny uprawne nie są wyzyskane należycie, z powodu braku maszyn i narzędzi.

W gub. moskiewskiej w roku 1913 funkcjonowało 1.456 przedsiębiorstw przemysłowych z 222.000 robotników i produkcją wartości 326.000.000 rb. złot., obecnie jest tylko 318 przedsiębiorstw, z 48 tys. robotników i produkcją wartującą 13.100 produkcji roku 1913. Co dotyczy handlu, to w roku 1913 miało 15.228 przedsiębiorstw handlowych z obrotem 972.000.000 rb. złot., obecnie jest 856 przedsiębiorstw; cyfra obrotu nieznana.

Podział ludności według zajęć wykazuje olbrzymi wzrost liczby ludzi bez określonego zajęcia (tak zw. czernoraboczych), których przed wojną liczono 100, a obecnie 450 na tys. ludności i urzędników państwowych, których liczba wzrosła z 37 do 120 na 1000 ludności. Jednocześnie liczba robotników spadła z 347 do 208 i liczba rolników z 279 do 118 na 1 tysiąc ludności. (Rps)

Gospodarka niemiecka w marcu.

Według oficjalnych danych statystycznych, stan gospodarczy Niemiec w marcu pogorszył się znacznie w porównaniu z okresem poprzednim, co dotkliwie odbiło się na stanie niemieckiego rynku pracy. Z ogólnej liczby 1.350.000 robotników, objętych statystyką, zaledwie 20 proc. (w lutym 28 proc.) zatrudnionych było w przedsiębiorstwach dobrze prosperujących i gdy ilość robotników zajętych w słabo lub zupełnie źle prosperujących przedsiębiorstwach wzrosła z 28 proc. (w lutym na 42 proc.)

Z danych powyższych wynika, że stan zatrudnienia niemieckich przedsiębiorstw przemysłowych w marcu obniżył się znacznie. W rozmaitych gałęziach przemysłu zredukowano ilość dni roboczych. Kryzysem dotknięty jest m. in. przemysł metalurgiczny i elektro-

Na wytworzenie takiego stanu rzeczy złożyły się, poza okupacją zagłębia Ruhry, przyczyny takie, jak trudność zbytu, spowodowana chwilową stabilizacją marki niem. (między dwoma okresami baizsy), zmniejszenie się eksportu, abstynencja konsumentów krajowych, oczekujących wyższej marki i spadku cen, spowodowana w b. znacznej mierze zubożeniem szerokich warstw ludności których dochody nie wzrastają równomiernie z wrostem cen.

Zastój w przemyśle i redukcja dni pracy zadają ponownie cios masom robotniczym niemieckim, tem dotkliwszy, że nie tylko spadł cen, jak przy takim stanie rzeczy oczekiwać by należało, nie nastąpił, lecz przeciwnie, najważniejsze artykuły spożywcze znacznie podrożały.

Najlepsze posady stracone!

ile „zarabiali” zdezonizowani władcy?

Ubiegła wojna światowa zwała z tronu ogółem 27 panujących, w tem: cesarzy 4 (Austro-Węgry, Niemcy, Rosja i Turcja), królów 6 (Bawaria, Czarnogóra, Prusy, Saksonia i Wirtembergia), wielkich książąt udzielnych 5 i książąt udzielnych 12. Na miejsce owych monarchji, jak wiadomo powstały republiki, że wymienimy: Polskę, Węgry, Niemcy Rosję, Czechosłowację, Jugosławję, Finlandję, Łotwę, Estonję, Turcję, Litwę Centralną, Ukrainę i inne.

Prasa niemiecka, lubująca się w szperaniu i zestawianiu cyfr i obławów, snuje wniosek, iż po skasowaniu list cywilnych w państwach, które przestały być monarchicznymi, nie mały zyskały skarbcze tychże, a to z uwagi, iż pensje prezydentów republiki politycy są niesłychanie skromniejsze niż cesarskie, królewskie i książęce. Źródło pominięte powołuje się na materiały z roku 1903, mia-

nowicie na zestawienia list osobowych, poczynione z powodu ustalania płacy niedoszłego monarchy pewnego państwa na południu Europy.

Obliczono wówczas, iż przy sześciogodzinnym dniu pracy, czyli za 360 minut załatwiania czynności urzędowych, wynagrodzenie b. cesarzów i królów wynosiło za jedną minutę: cesarz Rosji 405 franków, Austro-Węgier 176 fr., Niemiec 88 fr. Król bawarski miał przyznana płace 40 fr. za minutę, saski 24 fr., wirtenberski 16 fr., serbski 8 fr. itd. Jednocześnie prezydenci republiki politycy w tymże stosunku otrzymywali: francuskiej 9 fr., Stanów Zjednoczonych 2 fr., szwajcarski zaś tylko jednego franka.

Wydatki na utrzymanie wymienionych panujących bardzo znacznie zwiększały jeszcze aparyż i listy cywilne małżonki i liczne rozgałęzionych książąt i księżniczek krwi.

Do czego mogą doprowadzić zecerzy?

„London Gazette” nie wyszła!

Po raz pierwszy od czasów niepamiętnych urzędowy organ angielski, „London Gazette”, nie wyszedł w czasie oznaczonym, we wtorek, dnia 10 b. m., a to wskutek strajku zecerów.

Dopiero dnia następnego ukazał się zwykły numer tego sędziwego organu, gdyż „London Gazette” jest najstarszym czasopiśmie angielskim.

Podczas wielkiej zarazy w Londynie w 1665 r. dwór królewski przeniósł się do Oksfordu. Król jednak, Karol II, pragnąc mieć wiadomości ze stolicy, polecił rozpocząć wydawnictwo dziennika, na wzór wychodzący w Paryżu

już od 1631 r., pod redakcją Teofrasta Renaudota, „La Gazette de France”.

Nowy dziennik ukazywał się regularnie co wtorek i piątek i tak wychodził dotychczas. Pierwsze jego dwadzieścia trzy numery noszą tytuł „Oxford Gazette”, ale Karol II wrócił wkrótce do Londynu i wnet zmieniono tytuł gazety na „London Gazette”, nie zmieniając od tego czasu.

Dziennik ten podaje wyłącznie nominacje i rozporządzenia rządowe. Ciągłość numeracji utrzymywano w nim z roku na rok, tak, że ostatnie wydanie sędziwego organu nosi numer 32.812-ty.

Hierarchja orderowa.

Do niedawna nasi wojskowi, przebywający służbowo zagranicą, nosili zazwyczaj ordery danego państwa przed wszystkim innymi, a więc i polskimi.

Obecnie wojskowi, przebywających zagranicą, obowiązują

noszenie orderów polskich przed wszystkimi innymi.

Natomiast w dniu dekorowania orderem obcym dozwala się order ten zawieszać nawet przed polskim.

„Złota Księga armji polskiej”.

Jak nas informują niebawem w każdym pułku czy równorzędnym mu oddziale zostanie założona t. zw. „Złota Księga”, obejmująca spis poległych, rannych i odznaczonych zarówno oficerów, jak i szeregowych.

Księga ta będzie prowadzona w dwóch egzemplarzach. Jeden będzie złożony w pułku przy

sztandarze, drugi zaś na brydż przesyłany do „Biura historycznego” sztabu generalnego, gdzie z materiału zawartego we wszystkich księgach zostanie założona „Złota Księga armji polskiej”.

Będzie ona stanowić po wieczy nie czasowy pomnik zasłużonych Oficerów i żołnierzy.

Nagroda Nobla dla odmładcza.

Pomiedzy kandydatami do nagrody Nobla z dziedziny medycyny występuje obecnie profesor Stejneger. Prace jego nad odmłodzeniem ludzkości znane są całemu światu. Ponieważ za Stejnegerem przemawiają jeszcze inne jego studia na polu medycyny,

więc należy go uważać za jednego z pierwszych kandydatów.

114935 szwedzkich koron to 2 miljardy koron austriackich. Jest to suma, która umożliwi profesorowi Stejnegerowi nowe doświadczenia naukowe i podróże.

Nowy prezydent akademji francuskiej.

Akademja francuska, jako następcę zmarłego prezydenta Pawła Deschanel'a wybrała ambasadora francuskiego w Rzymie Jonnarta. Wybrany on został w czwartym głosowaniu 16 głosami przeciwko 8, które otrzymał rojalistyczny poeta Charles Maurras.

Wynik ten wywołał krzykliwe

protesty i demonstracje camelotów, zebranych przed gmachem akademji.

Następcą zmarłego Duchesna będzie abbe Bremond. Bremond należy do zakonu jezuitów i napisał liczne rozprawy religijne. Wyrażał nadzieję, że przy nakładzie flustruje przysady tybetań-

Górnicy zamorsey w obronie swych towarzyszy.

Przewodniczący syndykatu górników amerykańskich, John Lewis, który reprezentował Amerykę na ostatnim kongresie górników w Brukseli, przybył obecnie do Paryża dla odbycia konferencji z górnikami francuskimi.

Interview'om paryskich dzien-

ników oświadczył p. Lewis, że kongres brukselski wzbudził żywe zainteresowanie górników amerykańskich. Po powrocie do Ameryki p. Lewis dążyć będzie do ratyfikacji rezolucji o niewywołaniu wojny między robotnikami z obu krajów, objętych strajkiem górników.

Robotnicy czeszy do zagłębia Ruhry?

Niemieckie pisma praskie podają tłumnym drukiem wiadomość o zamierzonym przez rząd francuski werbunku czeskich robotników do robót rolnych we Francji. Miało to nastąpić jakoby na wniosek ministra rolnictwa, Cherona, złożony francuskiej radzie ministrów.

opatrunku dopiskami, dążącymi do sparaliżowania akcji francuskiego rządu przez wzbudzenie podejrzeń, jakoby pod pozorem robót rolnych zwerbowani robotnicy przeznaczeni są do zagłębia Ruhry, na miejsce sabotażujących miejscowych robotników niemieckich. Tendencja pism niemieckich